

Naturreservatet Ekebergs lövskog

Skötselplan
Fastställd 1998

Länstyrelsen Östergötland
SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET EKEBERGS LÖVSKOG

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast om 10 år för att bedöma behovet av revidering. Planen har upprättats 1995-98 av Länsstyrelsen Östergötland. Planförfattare har varit Lars Gezelius.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

A. Allmän beskrivning

1. Administrativa data

2. Grund för beslutet, ändamål och föreskrifter

3. Beskrivning av befintliga förhållanden

- 3.1 Naturförhållanden
- 3.2 Nuvarande markanvändning
- 3.3 Kulturhistoriska förhållanden och tidigare markanvändning
- 3.4 Tillgänglighet
- 3.5 Slitage- och störningskänslighet
- 3.6 Källuppgifter

B. Plandel

1. Disposition och skötsel av mark

- 1.1 Övergripande mål och syfte
- 1.2 Beskrivning, mål och åtgärder för olika skötselområden
- 1.3 Jakt
- 1.4 Utmärkning av reservatets gräns

2. Anordningar för rekreation och friluftsliv

- 2.1 Övergripande mål
- 2.2 Riktlinjer och åtgärder
 - 2.2.1 Anordningar för besökare
 - 2.2.2 Renhållning
 - 2.2.3 Information

3. Tillsyn

4. Uppföljning och dokumentation

5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

- 5.1 Ekonomisk redovisning
- 5.2 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

BILAGOR

- 1. Utdrag ur topografisk karta
- 2. Utdrag ur ekonomisk karta. Indelning i skötselområden och anordningar för friluftslivet
- 3. Ekonomisk utredning

A. ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

(se reservatsbeslutet)

2. GRUND FÖR BESLUT, RESERVATETS SYFTE OCH FÖRESKRIFTER

(se reservatsbeslutet)

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Geologi och topografi

Området ligger ca 185 m över havet och är måttligt kuperat. Berggrunden utgörs av granit överlagrat av blockrik morän. Här och var går berggrunden i dagen som hållmark.

Vegetation och kärlväxtflora

Ekebergs lövskog är en föredetta löväng som nu domineras av äldre lövskog av framförallt asp, lind och ek med rik förekomst av döda och döende träd.

Fältskiktet har typisk lundkaraktär med en värdefull kärlväxtflora med riklig förekomst av blåsippor och inslag av svart trolldruva, underviol och vårärt. I plandelen beskrivs de olika delområdena mer ingående.

Kryptogamer

Svamp-, moss- och lavfloran är värdefull och ett flertal signalarter och hotade arter har påträffats trots att området endast inventerats relativt översiktligt vid Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering samt genom en undersökning av tickor.

Nedan ges en lista över hotklassade arter och signalarter funna i Ekebergs lövskog.

Mossor

Guldlockmossa *Homalothecium sericeum*

Platt fjädermossa *Neckera complanata*

Porellor *Porella spp*

Fällmossa *Antitricaria curtispindula*

Krushättemossa *Ulota crispa*

Lavar

Violettblå skivlav *Buellia violaceofusca* Hotkategori 4 - Hänsynskrävande

Traslav *Leptogium lichenoides*

Grynig filtlav *Peltigera collina*

Gulpudrad spiklav *Calicum adpersum*

Brun nållav *Chaenotheca phaeocephala* Hotkategori 4 - Hänsynskrävande

Gul dropplav *Cliostomum corrugatum* Hotkategori 4 - Hänsynskrävande

Lunglav *Lobaria pulmonaria*

Bårdlav *Nephroma parile*

Luddlav *Nephroma resupinatum*

Svampar

Svamparna inventerades 1994 av Dan Olofsson. I lövskogen i den södra delen av området återfanns tre rödlistade arter och tre signalarter. Tidigare har talticka noterats.

Rödlistade

Veckticka <i>Antrodia pulvinascens</i>	Hotkategori 4 - Hänsynskrävande
Kandelabersvamp <i>Clavicornia pyxidata</i>	Hotkategori 4 - Hänsynskrävande
Vågticka <i>Oligoporus undosus</i>	Hotkategori 2 - Sårbar, ny art för Östergötland

Signalarter

Talticka *Phellinus pini*
Rävticka *Inonotus rheades*
Vedticka *Phellinus viticola*
Kantarellmussling *Plicaturopsis crispa*

Insekter

Insektsfaunan är dåligt undersökt men områdets karaktär och den rika förekomsten av död ved innebär att området troligen hyser en rik insektsfauna. Det rika inslaget av lövträd med hög ålder och god förekomst av död ved är förutsättningen för en särpräglad insektsfauna. Arter som förekommer i sådana miljöer är beroende av att kontinuerlig tillgång på död ved av olika grovlek finns tillgänglig. Tillgången på svamp både som tickor, mögelsvampar, mycel och under bark är viktig för många arter. I maj 1996 analyserades förekomsten av skalbaggar och fjärilar i fnösktickor i området av Mats Jonsell, inst. för Entomologi SLU. Han fann då tre rödlistade arter nämligen (hotkategori inom parentes) skalbaggarna *Dorcatoma robusta* (4), *Cis lineatocribratus* (4) och fjärilen *Scardia polypori* (4).

Fåglar

För fåglarna är den rika tillgången på föda och bohål viktig. Det finns gott om bohål och hack efter födosök i de äldre träden. Karaktärsarter bland häckfåglarna i lövskogen är t ex nötväcka, trädkrypare, grönsångare, svartvit flugsnappare och grå flugsnappare. Andra regelbundna häckfåglar är mindre hackspett (hk 4), spillkråka (hk 4), gröngöling, större hackspett, taltrast, stenknäck (hk 4), stjärtmes. Troliga häckfåglar är skogsduva, härmsångare och nötkråka. Ingen systematisk inventering av fågellivet har skett även men området besöks regelbundet av ornitologer.

Däggdjur

Däggdjursfaunan torde vara den för trakten normala med förekomst av t ex grävling, ekorre, mård, räva, älg och rådjur. Ingen systematisk inventering av däggdjuren har skett.

3.2 Nuvarande markanvändning

Skogsbruk och jakt är de former av markanvändning som förekommit i området under senare år.

3.3 Kulturhistoriska förhållanden och tidigare markanvändning

Enligt häradskartan kartlagd 1876-77 var hela den del av reservatet som ligger söder om Trehörna-Mossebovägen brukad som ängsmark. Marken var dock lövträdsbärande. Slätter förekom på 50-talet i delområde c. Höet försörjde fyra kor på gården. I området finns flera

odlingsrösen. Efter slätterepoken förekom bete i stora delar av området. I områdets västra kant finns en sedan 50-talet nedlagd skjutbana.

3.4 Tillgänglighet

Närmaste allmänna kommunikation är buss 670 (Ödeshög - Tranås) med hållplats ca 8 km från reservatet. I dag kan man nå reservatet från vägen mellan Trehörna och Mossebo (Länsväg 209), som går genom reservatet.

3.5 Slitage och störningskänslighet

Området är i dag inte särskilt välbesökt. Någon större risk att slitage ska påverka området negativt är inte troligt. Områdets störningskänslighet är inte nämnvärt högre än i skogsmark generellt.

3.6 Källuppgifter

Norra delen av området beskrivs i Natur Kultur - miljöer i Östergötland (objekt N17 i Ödeshögs kommun, naturvärdesklass II). En stor del av området har beskrivits i nyckelbiotopsinventeringen.

Länsstyrelsen. 1983. Natur Kultur, miljöer i Östergötland
Länsstyrelsen i Östergötland

Skogsvårdsstyrelsen, Mjölby 1993. Nyckelbiotopsinventering

Häradskartan. Dals och Lysings Härad. 1881.

B. PLANDEL

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK

1.1 Övergripande mål och syfte

Syftet med skötselåtgärderna är att förbättra livsbetingelserna för hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter och andra för lövnaturskogen karaktäristiska arter så att de kan fortleva i livskraftiga bestånd. Skogen ska få utvecklas mot lövnaturskog med dominans av äldre orörd lövskog. Floran och faunan som är beroende av gammal lövskog ska skyddas och utvecklas.

1.2 Beskrivning, mål och åtgärder för olika skötselområden

Delområde a

Beskrivning

Området utgörs av en föredetta slättermark där grov aspskog fått utvecklas fritt och trädskiktet är relativt slutet. Trädens ålder är i genomsnitt 75 år. Med tanke på asparnas ålder bör slättern ha upphört i början av 1900-talet. Trädslagsfördelningen är ca 80 % löv och ca 10 % vardera av tall och gran. Lövskogsandelen består av ca 55 % asp, 25 % björk, 15 % ek och 5 % övrigt löv. Terrängen är relativt kuperad och här och var finns större mossbelupna block.

Några sumpskogspartier med rik förekomst av majbräken finns. Riklig förekomst av asplågor. I buskskiktet finns gammal hassel. Området har en rik förekomst av tickor. Norra delen är en mer kuperad före detta betesmark med bergbranter och rester av ett gammalt ek och lindbestånd. I området finns rikligt med döda träd och högstubbar. På en del träd finns en rik hänglavs-förekomst. Området har stora ornitologiska värden, särskilt ur hackspettsynpunkt. I det östra hörnet av detta område är inslaget av tall större men även här finns grov asp och grova lågor av asp och gran. I fältskiktet finns signalarter som svart trolldruva och vårärt. Den västra delen av området är en olikåldrig lövblandskog med ett något högre inslag av ek. En del ekar är grova med kontinuitet från långvarigt hagmarkslandskap.

Mål

Lövnaturskog med ett stort inslag av död ved.

Åtgärder

Granen tillåts inte öka sin andel, vilket innebär att enstaka små granar tas bort efter hand. I övrigt lämnas området för fri utveckling. Några grova ekar frihuggs. Viss luckighet bibehålles i den västra delen. Markägaren äger rätt att nyttja befintlig väg genom området för jord- och skogsbrukstransporter.

Delområde b

Beskrivning

Område som ligger i en svacka mellan delområde a och c. Området har avverkats 1991 och planterats med gran. Aspar och ekar har lämnats (ca 40 m³sk). Kraftigt uppslag av lövsly.

Mål

Det långsiktiga målet är lövnaturskog med ett stort inslag av död ved.

Åtgärder

Lövet gynnas genom röjning och granen avvecklas.

Delområde c

Beskrivning

Området omfattar två bergshöjder med ett glest trädskikt av ek och lind. Övriga träd är bl a lönn, oxel, fågelbär. Området har varit slåttermark men den upphörde på 50-talet. Buskskiktet utgörs av enbuskar. Markfloran är av torr hedtyp med bl a lingon och kruståtel. Här finns också johannesört, spenört, träjon, kärleksört, blåklocka, blodrot, prästkraige, kattfot, jungfrumarie nycklar. I områdets lägre delar är trädskiktet slutet. Markfloran domineras bl a av blåsippa och liljekonvalj. Trädslagsfördelningen är ca 70 % löv, varav ca 40 % är ädellöv (främst ek och lind), och ca 30 % barr. Branterna är skuggiga miljöer och här finns fina partier med stort inslag av lind. I buskskiktet finns hasselknippen. I områdets östra del söder om Mossebovägen är marken fuktigare och där domineras trädskiktet av björk. I markfloran finns här bl a brudborste, smörbollar och vitpyrola. I delområdets norra del finns ett sumpskogsparti med al (smärre alsocklar), björk och gran. Området är medtaget i Ödeshögs kommuns naturvårdsplan (N 17 i Natur och Kultur, Miljöer i Östergötland.

Mål

Lövnaturskog med ljusluckor, men skuggiga branter.

Åtgärder

Viss frihuggning av ek och lind. Bergväggarna får behålla sin skuggning.

Delområde d

Beskrivning

Lövskogsdominerad sydvänd sluttning ned mot vägen Trehörna - Mossebo. Förekomst av spärrkronig lind och ek. Stor förekomst av fällmossa. Berggrund av grönstenar. Även enstaka äldre tall med förekomst av talticka finns. Gott om blåsippa i fältskiktet.

Mål

Lövnaturskog med ett stort inslag av död ved.

Åtgärder

Viss frihuggning av ek och lind, i övrigt lämnas området för fri utveckling. Bergväggarna skall behållas skuggiga.

Delområde e

Beskrivning

Före detta åker som betas. Grässvålen hyser inga botaniska värden. Området kantas av lövträd.

Mål

Området brukas som betesmark. Om betet upphör är målet att lövskog utvecklas.

Åtgärder

Bete om markägaren så önskar. Det är dock inget krav från naturvårdsförvaltaren. Bården av lövträd sparas.

1.3 Jakt

I området gäller de jaktbestämmelser som regleras i tillämpliga lagar med tillhörande förordningar. Markägarna innehar jakträtten. Fällt vilt får köras ut till väg med viltdragare eller liknande.

1.4 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen ska utföras av naturvårdsförvaltaren (enligt svensk standard SIS 031522) och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

2. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Syftet med reservatet är i första hand att bevara lövnaturskogskaraktären och skydda dess växt- och djurliv. Reservatet ska vara tillgängligt för det rörliga friluftslivet och parkeringsmöjlighet och information om reservatet ska finnas. Några övriga anläggningar för det rörliga friluftslivet behöver ej uppföras.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Anordningar för besökare

En mindre parkeringsplats för ca fem bilar skall anläggas vid reservatets östra gräns söder om väg 209 Trehörna - Mossebo.

2.2.2 Renhållning

Några särskilda anordningar för renhållning, t ex sopmaja eller soptunna bedöms för närvarande inte vara nödvändiga.

2.2.3 Information

En informationstavla i A2 format som beskriver områdets historik, flora och fauna ska tas fram. Tavlan ska upprättas i minst två exemplar och sättas upp vid planerad P-plats och vid reservatets södra gräns. Den ska kompletteras med en mindre tavla (A3) med reservatsföreskrifter och karta.

3. TILLSYN

Någon särskild tillsynsman är inte nödvändig för att tillse reservatet. Tillsyn av reservatet ska ombesörjas av naturvårdsförvaltningens personal.

4. UPPFÖLJNING OCH DOKUMENTATION

Skötseln av naturreservatet ska ske på sådant sätt att önskat resultat uppnås till lägsta möjliga kostnad. Alla skötselåtgärder ska dokumenteras av naturvårdsförvaltaren. En inventering av vedlevande insekter, kryptogamer och landsnäckor ska göras av naturvårdsförvaltaren under planperioden. Även en dokumentation av mängden död ved bör göras. Syftet är att dokumentera befintliga naturvärden inom reservatet.

5. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

5.1 Ekonomisk utredning

Länsstyrelsen har gjort en ekonomisk utredning daterad 1998-10-20 (bilaga 3). Den ekonomiska utredningen är dock undantagen från fastställelse.

5.2 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla kostnader i samband med skötseln av reservatet bekostas med statliga medel. Gagnvirke som uppkommer i samband med skötseln tillfaller markägaren.

EKONOMISK UTREDNING

Daterad 1998-10-20

Engångskostnader

Informationsskyltar	20 000 kr
Ställningar till skyltar	15 000 kr
Markering av reservatets gräns	8 000 kr
Inventeringar	25 000 kr
P-plats för ca 5 bilar	25 000 kr

Summa: -----
93 000 kr

Årliga kostnader

Frihuggning av enstaka träd och röjning	10 000 kr
---	-----------

Den ekonomiska kostnadsberäkningen grundar sig på 1998 års prisnivå.

Bilaga 1 till skötselplanen

Utdrag ur topografiska kartorna
7E NO och 08E SO

Bilaga 2 till skötselplanen

Indelning i skötselområden
Utdrag ur ekonomiska kartan
074 98 och 084 08

Bilaga 1

Bilaga 2

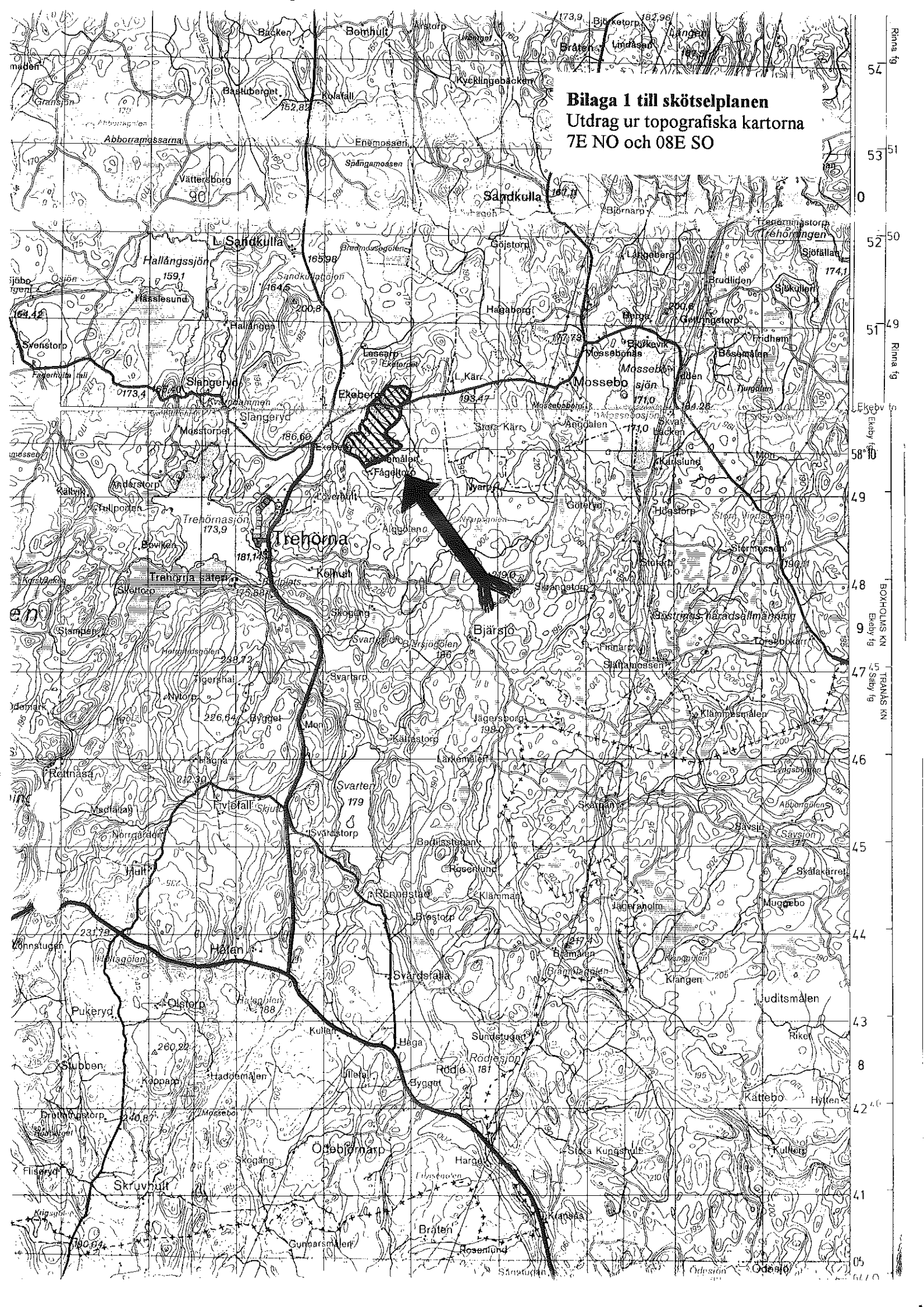
**NATURRESERVATET EKEBERGS LÖVSKOG
ÖDESHÖGS KOMMUN, ÖSTERGÖTLANDS LÄN**

Reservatsgräns

**Skala 1:10 000 Utdrag ur fastighetskartorna 084 08
och 074 98**

**Tillhör Länsstyrelsens beslut 1998- -
dnr. 2310-6365-95**

Bilaga 1 till skötselplanen
Utdrag ur topografiska kartorna
7E NO och 08E SO

Bilaga 3
till skötselplan

EKONOMISK UTREDNING

Daterad 1998-10-20

Engångskostnader

Informationsskyltar	20 000 kr
Ställningar till skyltar	15 000 kr
Markering av reservatets gräns	8 000 kr
Inventeringar	25 000 kr
P-plats för ca 5 bilar	25 000 kr
Summa:	93 000 kr

Årliga kostnader

Frihuggning av enstaka träd och röjning	10 000 kr
---	-----------

Den ekonomiska kostnadsberäkningen grundar sig på 1998 års prisnivå.